

SXEDIO.FR2

15.5.1950: Ο ΒΡΕΤΤΑΝΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΠΡΟΒΑΙΝΕΙ ΣΕ ΔΙΑΒΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ΝΑ ΜΗ ΔΕΧΘΕΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΑΥΤΑ ΦΘΑΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΕΤΑΙ ΘΕΡΜΟΤΑΤΗ ΥΠΟΔΟΧΗ

Στις **15 Μαΐου 1950**, επομένη της αναχώρησης της Πρεσβείας της Εθναρχίας για την Αθήνα, όπου μετέφερε τις δέλτους του ενωτικού δημοψηφίσματος της **15ης Ιανουαρίου 1950**, η αθηναϊκή εφημερίδα "Καθημερινή" σε άρθρο της παρουσίαζε τις δυσκολίες που θα συναντούσε στην Ελλάδα αλλά μέσα στους πανηγυρισμούς, τις εκδηλώσεις και την ευφορία των ελπίδων που είχαν δημιουργηθεί για επιτυχή έκβαση της αποστολής κανένας δεν τις λάμβανε υπόψη. Αντίθετα μερικοί τις θεωρούσαν μέχρι προδοτικές.

Σε σχόλιο του συνεργάτου της Χρ. Γ. Παπανικολάου η εφημερίδα επέκρινε την Εθναρχία για έλλειψη πολιτικότητας και ότι παράβλεπε, τόσο τα κυπριακά όσο και τα ελληνικά συμφέροντα στο διεθνή διπλωματικό αγώνα με τις διακηρήξεις της ότι θα προσέφευγε στον ΟΗΕ.

Ο Παπανικολάου αφού επέκρινε το Γραφείο της Εθναρχίας ότι δεν ενεργούσε σωστά και δεν διαφώτιζε τη διεθνή κοινή γνώμη πρόσθετε:

" Αλλά δεν πταίουν μόνον αι υπηρεσΐαι του Εθναρχικού Γραφείου, αι οποίαι έχουν την αρμοδιότητα της εθνικής προπαγάνδας του κυπριακού λαού. Πταίουν περισσότερον ωρισμένοι ηγέται του εθνικού κυπριακού αγώνος, οι οποίοι παραμερίζοντες τους δυναμένους και ικανούς να εξυπηρετήσουν την κυπριακήν υπόθεσιν, διά να ικανοποιήσουν ιδιοτελείς βλέψεις και επιδιώξεις, καθιστούν ακόμη δυσχερέστερον τον δύσκολο αγώνα του κυπριακού λαού, το δυσάρεστον, αλλά αληθές γεγονός αυτό καταφαίνεται και από την σύνθεσιν της κυπριακής πρεσβείας, η οποία θα έλθη εις τας Αθήνας και θα

μεταβή εις Λονδίνον και Νέαν Υόρκην διά να διεκδικήση την ένωσιν της Κύπρου μετά της Ελλάδος, διότι η πρεσβεία αυτή στερουμένη ποιότητος και εμπνεομένη υπό κακών εισηγητών, ως μαρτυρεί το παρελθόν των, διακηρύττει ότι θα προσφύγη εις τον ΟΗΕ. Είτε το θέλει, είτε δεν το θέλει η ελληνική Κυβέρνησις, καθισταμένη ούτω ουραγός της κομμουνιστικής προπαγάνδας και πολιτικής εις την ανατολικήν Μεσόγειον, την οποίαν από μακρού χρόνου υποστηρίζουν τα εν Κύπρω ξενοκίνητα όργανά της, και παραβλάπτουσα συγχρόνως και τα κυπριακά και τα ελληνικά, εν γένει συμφέροντα εις τον διεθνή διπλωματικόν αγώνα, τον διεξαγόμενον μεταξύ ανατολής και δύσεως.

Η "Καθημερινή" έλεγε τη αλήθεια και η Πρεσβεία διαπίστωσε τα πάντα, όσο και αν δεν της άρεσε, από τη πρώτη μέρα που πάτησε το πόδι της στην ελληνική πρωτεύουσα. Κι' αυτό γιατί η Ελλάδα στηριζόταν στη δύσκολη αυτή περίοδο στους συμμάχους της και ιδιαίτερα στους Βρετανούς που οργίαζαν κυριολεκτικά στα πολιτικά πράγματα της χώρας.

Τέτοια ήταν η σημασία της Αγγλίας για την Ελλάδα αυτή την περίοδο ώστε ο Γεώργιος Παπανδρέου τη θεωρούσε ως το δεύτερο πνεύμονα της Ελλάδας μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Από την άλλη η Αγγλία δεν έμεινε αδρανής. Πολύ πριν φθάσει η Πρεσβεία στην Ελλάδα, ο βρετανός πρεσβευτής στην Αθήνα Κλίφφορντ Νόρτον είχε προβεί επίσημα σε διάβημα στην Ελληνική Κυβέρνηση αξιώνοντας όπως μη δεχθεί τα μέλη της Πρεσβείας και την αποτρέψει από του να συνεχίσει το ταξίδι της προς τα Ηνωμένα Έθνη.

Όσο κι αν ήθελε ο Πλαστήρας να ικανοποιήσει τους Αγγλους βρήκε τη χρυσή τομή η οποία κατά τη γνώμη του θα του έλυε πολλά προβλήματα χωρίς να εκτεθεί παράλληλα και στους Αγγλους συμμάχους του: Θα δεχόταν την Πρεσβεία αλλά με στόχο να την πείσει, όπως αξίωναν οι Βρετανοί να μη κατευθυνθεί στα Ηνωμένα Έθνη γιατί κάτι τέτοιο θα έφερνε την Ελλάδα αντιμέτωπη με την Αγγλία.

Τη βρετανική θέση καθώρισαν στην Αθήνα έγκυροι βρετανικοί κύκλοι της αγγλικής πρεσβείας:

"Η βρετανική άποψις επί του όλου θέματος της Κύπρου δύναται παντως να διατυπωθή εγκύρως ως εξής:

Η Βρετανική Κυβέρνησις αισθάνεται επί του θέματος αυτού όπως οι ολιγωτέραν ανησυχίαν παρά τον παρελθόντα Ιανουάριον κατά την εποχήν του δημοψηφίσματος, διά την Κύπρον. Διά λόγους όμως τόσον εσωτερικούς, όσον και αφορώντας την γενικήν κατάστασιν και την θέσιν της Βρετανίας εις την Μέσην Ανατολήν, επιθυμεί όπως το ζήτημα της Κύπρου προσλάβη όσον το δυνατόν μικροτέρας διαστάσεις και μη προκαλέση έξαψιν των πνευμάτων τόσον εις Κύπρον όσον και εις Ελλάδα και Βρετανίαν. Εντός του πλαισίου αυτού πρέπει να εξετασθή το ερώτημα μήπως τυχόν η επίσημος υποδοχή της κυπριακής πρεσβείας παρά του ελληνικού κράτους έχη ως αποτέλεσμα αύξησιν της ψυχολογικής εντάσεως εις την ελληνικήν μεγαλόνησον ταυτοχρόνως δε δημιουργίαν λαϊκής δυσφορίας εις το Λονδίνον.

Η κατάστασις θεωρείται ομαλωτέρα παρά του τριμήνου ότε διεξήχθη το δημοψήφισμα εις την Κύπρον, επειδή εν τω μεταξύ εμεσολάβησαν αι ελληνικάί εκλογαί, χωρίς να αναμιχθή εις αυτάς το θέμα της Κύπρου, κατά τους βρετανούς μία τοιαύτη εξέλιξις θα είχε περιπλέξει πολύ την όλην υπόθεσιν από ψυχολογικής πλευράς.

Οπωσδήποτε όμως αποτελεί διά τους Αγγλους κάτι το αυτονόητον, ότι δεν ενδείκνυται ακόμη η επίσημος ανακίνησις του ζητήματος της ενώσεως. Η θέσις της εργατικής κυβερνήσεως έχει εξασθενήσει έναντι του συντηρητικού Κόμματος, εις τοιούτον βαθμόν, ώστε ο κ. Αιτλη να μη τολμά να σκεφθή καν τη δυνατότητα ενεργείας, την οποίαν ο κ. Τσέρτσιλλ θα κατήγγελλεν αμέσως ως "νέον βήμα εις την εκποίησιν της αυτοκρατορίας". Αι διαθέσεις των συντηρητικών έναντι των επιθυμιών του Κυπριακού λαού ήσαν ανέκαθεν γνωστοί, αλλά κατέστησαν τας ημέρας αυτάς έτι περισσότερο έκδηλοί με εν άρθρον περί Κύπρου δημοσιευθέν εις την "Νταίηλυ Τέλεγραφ", της 13ης

Μαΐου υπό του αποστράτου στρατάρχου Αεροπορίας Σερ Φίλιπ Ζούμπερτ, το άρθρον αυτό οξη εις την διατύπωσιν του προδίδει πλήρη απροθυμίαν κατανοήσεως του πόθου των Ελλήνων της Κύπρου διά τους οποίους εκφράζεται με διάθεσιν παν άλλο παρά φιλικήν.

Υπό ευρυτέραν όμως έννοιαν και η ιδία η Βρετανική Κυβέρνησις δεν θέλει ανακίνησιν του Κυπριακού ζητήματος, παρά την εξομάλυνσιν των πραγμάτων εις την Αίγυπτον και το Ισραήλ, η Μέση Ανατολή παραμένει εις κατάστασιν ρευστότητος λόγω της οξύτητος των οικονομικών προβλημάτων της ασκουμένης ρωσικής πιέσεως που αναμένεται να αυξηθή, της εντάσεως του εθνικιστικού αισθήματος και της αναταραχής που προκαλεί η σύγκρουσις των συμφερόντων διά τα πετρέλαια. Εις το ανατολικόν άκρον της Μέσης Ανατολής, η κατάστασις εις την Περσίαν κρίνεται ως λίαν επισφαλής από πολιτικής και οικονομικής απόψεως, εις το δυτικόν άκρον η μεν κρίσις της Αιγύπτου ευρίσκειται εν υφέσει, αλλ' η Συρία εμπνέει ανησυχίας. Ως προς την Κύπρον δεν προβλέπονται από τους Βρεττανούς επισήμους ταραχαί εις το μέλλον, αλλά τα πράγματα χαρακτηρίζονται ως αβέβαια. Ενώπιον του ογκουμένου κινδύνου κομμουνιστικής διεισδύσεως εις την περιοχάν της Μέσης Ανατολής, τόσον η Βρετανία όσον και η Αμερική, ανεξαρτήτως των διαφωνιών επί λεπτομερειακών θεμάτων, σοβαρών και μη, επιθυμούν καθησύχασιν των πνευμάτων εις τας χώρας ταύτας. Η ελπίς είναι ότι βαθμιαίως με την ειρήνην, την δημιουργίαν δημοκρατικωτέρων καθεστώτων και την οικονομικοκοινωνικήν πρόοδον, θα δημιουργηθούν κατά της εξαπλωματικής τακτικής του κομμουνισμού φραγμοί πολύ αποτελεσματικώτεροι εν τελευταία αναλύσει από την ισχύν των όπλων.

Εκ τούτου και η παρεχομένη σύστασις προς τους Ελληνας της Ελλάδος και της Κύπρου να κάμουν επίδειξιν υπομονής. Οι επίσημοι αγγλικοί κύκλοι παραδέχονται ότι τοιαύτη συμβολή είναι εύκολον να δίδεται, αλλά δύσκολον να εισακούεται ή να

εκτελείται, δι' αυτό και την συνοδεύουν πρόσθετοι εισηγήσεις όπως οι Κύπριοι και το ελληνικό κράτος αντιμετωπίσουν την ένωση ως τέρμα μιας σταδιακής πορείας διερχομένης από την φάσιν της επεκτεινομένης αυτοδιοικήσεως. Σχετική είναι η πρόσκλησις την οποίαν απηύθυνε το ημιεπίσημον Βασιλικόν Ινστιτούτον διά τας διεθνείς Υποθέσεις του Λονδίνου προς εν εκ των μελών της μεταβαίνουσης εκεί Κυπριακής Πρεσβείας να ομιλήση εις την αίθουσαν διαλέξεων του Ινστιτούτου επί των επιχειρημάτων διά την Ένωσιν της Κύπρου με την Ελλάδα. Η αυτή γενική διάθεσις να μη ανακινηθή το Κυπριακόν, αλλά να μη γίνη ταυτοχρόνως και επίδειξις βρετανικής αδιαλλαξίας, επροκάλεσε και την έκφρασιν της ελπίδας ότι η ελληνική Κυβέρνησις "θα αντιληφθή" ότι διά λόγους τυπικούς δεν υπάρχει δυνατότης επισήμου συναντήσεως της με την Πρεσβείαν της Κύπρου και ότι η υποδοχή της πρεσβείας εις την Ελλάδα, οσονδήποτε θερμή και αν είναι, θα αποτελέση αποκλειστικήν μέριμναν ανεπισήμων οργανισμών και σωματείων"

Παρόμοια διάβημα έγινε και προς το Βασιλέα Παύλο ο οποίος απάντησε σύμφωνα με τον αθηναϊκό Τύπο:

" Εσείς για να δείξετε ότι είστε φιλελεύθεροι έχετε επιτρέψει την αναχώρησιν της Πρεσβείας και ζητάτε από μένα να μη δεχθώ τους αδελφούς μου Κυπρίους;"

Παρά τη στάση του Πλαστήρα και της Κυβέρνησης του ο λαός κινητοποιήθηκε ήδη και συστάθηκε οργανωτική επιτροπή η οποία προγραμμάτιζε ενθουσιώδη υποδοχή στην Πρεσβεία παρόμοια της οποίας δεν είχε γίνει στο παρελθόν σε κυπριακή αποστολή.

Ο Σάββας Λοϊζίδης, που διέμενε στην Αθήνα και θα αποτελούσε το τέταρτο μέλος της Πρεσβείας είχε οργώσει την Ελληνική πρωτεύουσα ενώ σαν πλησίαζε το " Ιωνία" στον Περαιά αντιπροσωπείες σωματείων ανέβηκαν σε ατμόπλοιο και βγήκαν στα ανοικτά για να υποδεχθούν τα μέλη της Πρεσβείας σαν το σκάφος που

τους μετέφερε κατέπλεε στο λιμάνι στις **20** Μαΐου.

Όταν ακόμη το "Ιωνία" μπήκε στο λιμάνι όλα τα πλοία άρχισαν να ηχούν τις σειρήνες τους, ενώ οι καμπάνες των γύρω ναών ανάγγελαν την άφιξη της Πρεσβείας.

Στο τελωνείο ο χώρος ήταν σημαιοστολισμένος, η φιλαρμονική παιάνιζε εθνικά τραγούδια και ο κόσμος κρατούσε "πανώ " υπέρ της Ενωσης.

Την Πρεσβεία προσφώνησε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, αρχηγός του Ενωτικού Κόμματος εκ μέρους του πολιτικού κόσμου της Ελλάδας.

" Βαθειά συγκίνησης συγκλονίζει την ψυχήν ολοκλήρου του Έθνους και η στιγμή την οποίαν ολοκλήρος ο ελληνισμός ανέμενεν επέστη ίνα η Αγγλία προβή εις την ικανοποίησιν του πανελληνίου πόθου αποκτώσα ούτω μεγαλυτέραν ηθικήν δυναμιν" είπε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος καταχειροκροτούμενος καθώς ζητωκραύγαζε υπέρ της Ενωσης.

Στην προσφώνηση του Κανελλόπουλου απάντησε ο Ν. Κλ. Λανίτης που υποσχέθηκε συνέχιση του αγώνα των Κυπρίων.

Οι στιγμές ήταν ξεχωριστές για την Κυπριακή Πρεσβεία η οποία ένοιωθε τουλάχιστον το λαό να αγκαλιάζει την προσπάθεια που είχε αρχίσει.

Ο Κύπριος Δημοσιογράφος Δ. Α. Χριστοφίδης, εγκατεστημένος στη Ελλάδα μετέδιδε στις **21.5.1950** στην εφημερίδα της Κύπρου "Ελευθερία" για την υποδοχή (Μεταγλώττιση):

"Στη συνέχεια η Πρεσβεία βγήκε στην πλατεία έξω από το Τελωνείο όπου την ανέμεναν χιλιάδες λαού μέσα σε πέλαγος Ελληνικών σημαίων και επιγραφών, ενώ οι καμπάνες των εκκλησιών ηχούσαν χαρμόσυνα και η φιλαρμονική παιάνιζε και τα πλήθη αποθέωναν τα μέλη της Πρεσβείας, τα οποία αφού επέβησαν σε αυτοκίνητα και ακολουθούμενα από διακόσια και πλέον μικρά και μεγάλα αυτοκίνητα κατευθύνθηκαν προς την Αθήνα. Ο Πειραιάς στολισμένος με σημαίες δέχθηκε ενθουσιωδώς τη διέλευση της Πρεσβείας καθ όλη δε τη διαδρομή χιλιάδες λαού ανέμεναν στους

δρόμους και τις πλατείες και την επευφημούσαν.

Στις 11 το πρωί η Πρεσβεία έφθασε στην Πλατεία Ομονοίας όπου χιλιάδες λαού κατέκλυσαν το χώρο και αποθέωσαν τους Κυπρίους.

Την Πρεσβεία προσφώνησε εκπρόσωπος του Δημάρχου Αθηνών, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Αθηνών κ. Σκουζές και εκπρόσωποι των εργατών και επαγγελματιών.

Στις προσφωνήσεις απάντησε ο Πρόεδρος της Πρεσβείας Μητροπολίτης Κερύνειας που ευχαρίστησε για την υποδοχή. Στη συνέχεια η Πρεσβεία κι οι άλλοι επίσημοι πορεύθηκαν πεζή δια της οδού Σταδίου στην πλατεία Συντάγματος και μέχρι το ναό της Μητρόπολης ακολουθούμενοι από χιλιάδες λαού με σημαίες, λάβαρα κι επιγραφές ενώ προηγείτο η φιλαρμονική του Δήμου και χιλιάδες λαού επευφημούσαν από τα πεζοδρόμια της σημαιοστολισμένης πόλης. Η πομπή έφθασε στο Μητροπολιτικό ανά λίγο πριν από τις δώδεκα όπου την ανάμεναν τα πλήθη με αντιπροσωπείες των ανωτάτων σχολών και σχολείων της Αθήνας".

Σε λίγο έφθανε στο Μητροπολιτικό ναό και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδας Σπυρίδων. Οι καμπάνες του ναού ηχούσαν συνεχώς δημιουργώντας πανηγυρική ατμόσφαιρα.

Με τόση μανία κτυπούσαν τις καμπάνες οι Κύπριοι που σε μια στιγμή ένας πλησίασε τον Αρχιεπίσκοπο Σπυρίδωνα και τον ρώτησε αν είχε εξασφαλισθεί άδεια από τις αρχές.

- Όχι μόνο να κτυπήσουν, αλλά να σπάσουν απάντησε ο Αρχιεπίσκοπος δείχνοντας τη μεγάλη του ευχαρίστηση για την άφιξη της Πρεσβείας, χωρίς να ανησυχεί για τυχόν μέτρα εναντίον του από το επίσημο κράτος.

Ακολούθησε και πάλι Δοξολογία στην οποία διαβάστηκε και ειδική δέηση υπέρ της Ένωσης με την Ελλάδα:

" Μνήσθητι Κύριε του στεναγμού του παγκύπριου μέχρι να δει την Ένωση του με την Ελλάδα. Ηλθαν στη γη της Ελλάδας προσάγοντες Πρεσβεία για να αξιωθούν την Ένωση".

Ο Αρχιεπίσκοπος ως θρησκευτικός αρχηγός και όχι πολιτικός και κυρίως πολιτικά "ανεύθυνος" χωρίς δεσμεύσεις και υποχρεώσεις προς τους Άγγλους κάλεσε το επίσημο κράτος να αναλάβει τον ενωτικό αγώνα των Κυπρίων.

Αλλά, πρόσθεσε, αν το επίσημο κράτος σιγήσει, καμιά δύναμη δεν θα μπορέσει να συγκρατήσει τη φωνή του πανελληνίου με επικεφαλής την Εκκλησία, από του να ενωθεί με τη φωνή του Κυπριακού λαού για να κάμει να ακουσθεί στα πέρατα του κόσμου.

Είπε ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων:

"Με ιεράν συγκίνησιν σας υποδεχόμεθα σήμερον εις το θρησκευτικόν κέντρον του ελευθέρου ελληνισμού προσκομίζοντας τους ιερούς κώδικας οι οποίοι περικλείουν την ομόθυμον θέλησιν και τον ασίγαστον πόθον, τον τόσον φυσικόν του προσφιλούς κυπριακού λαού, υπέρ της ενώσεως του μετά της μητρός Ελλάδος.

Θα είναι θλιβερόν αυτόχρημα σπαρακτικόν διά την ελευθέραν Πατρίδα εάν τυχόν δεν δυνηθή να αναλάβη επισήμως εις χείρας της και διεκδικήση μεγαλοφώνως το δίκαιον αίτημα σας, το οποίον είναι και αίτημα ολοκλήρου του ελληνικού λαού. Αλλ' εάν το επίσημον κράτος υποχρεωθή τυχόν να σιγήσει, ουδεμία δύναμις θα δυνηθή να συγκρατήση την φωνήν του πανελληνίου, με την Εκκλησίαν επί κεφαλής αυτού, από του να ενωθή με την φωνήν του Κυπριακού λαού διά να τη κάμη να ακουσθή εις τα πέρατα του κόσμου.

Εις εποχής κατά την οποίαν απολίτιστοι και μη χριστιανικοί λαοί έτυχον της αναξαρτησίας των, δεν δύναται να παραμένη δούλος και αλυσόδετος ευγενής και προηγμένος χριστιανικός λαός, με αρχαιοτάτην χριστιανικήν Εκκλησίαν και παραδόσεις, ως ο κυπριακός ελληνικός λαός, εάν εξαναγκασθούν οι επίσημοι να κλείσουν τα ώτα των εις την φωνήν σας, της οποίας το δίκαιον ασφαλώς δεν παραγνωρίζουν, η παγκόσμιος συνείδησις δεν δύναται να ανεχθή επί πολύ ακόμη την αδικίαν αυτήν και προ παντός άλλου δεν δύναται να την ανεχθή η συνείδησις του ευγενούς αγγλικού λαού, πρωτοπόρου και προστάτου της

ελευθερίας των λαών, είναι τόσα τα δείγματα της μεγαλοψυχίας του, ώστε η Κύπρος δεν δύναται ν' αποτελέσει εξαίρεσιν. Συνεχίσατε τον αγώνα σας με την πεποίθησιν, ότι ολόκληρος ο ελληνικός λαός ευρίσκεται παρά το πλευρόν σας και με τη βεβαιότητα ότι ο θρίαμβος σας δεν είναι μακράν. Γρηγορείτε. επιμείνατε και δικαιωθήσεσθε, θαρρήτε, έρρωσθε, ο επιμένων σωθήσεται. Ο κύριος εί μεθ' υμών. Ζήτω η Ένωσις".

Στον Αρχιεπίσκοπο απάντησε ο αρχηγός της Πρεσβείας Μητροπολίτης Κερύνειας, ο οποίος επανέλαβε την ενωτική αξίωση του Κυπριακού λαού, αλλά απέφυγε να αναφερθεί στην Ελληνική Κυβέρνηση και τον κίνδυνο να μη αναλάβει αυτή την προώθηση του Κυπριακού προφανώς μέχρι να συναντηθεί με τον Πρωθυπουργό και το Βασιλέα και τα πολιτικά κόμματα και να ακούσει από αυτούς από πρώτο χέρι τις σκέψεις τους.

Είπε ο Κυρηναίος:

Με συγκίνησιν ανέκφραστον κλίνομεν ευλαβώς το γόνυ, της ψυχής μας κατασπαζόμενοι τα άγια χώματα της ελευθέρας πατρίδος. Και καταπνίγοντες σκληρόν πόνον αδυσωπήτου δουλείας απευθύνομεν προς υμάς και δι' υμών εις το Έθνος ολόκληρον θερμόν χαιρετισμόν αγάπης και θαυμασμού του Αρχιεπισκόπου και Εθνάρχου κ. Μακαρίου, της Εθναρχούσης κυπριακής Εκκλησίας και ολοκλήρου του Ελληνικού Κυπριακού λαού.

Τα τρόπαια της Πίνδου και του γράμμου και το ολοκαύτωμα του Έθνους εις τον βωμόν της τιμής και της ελευθερίας εξαποστέλλουν την ανταύγειαν του φωτός των επί του κυπριακού Ολύμπου. Αι υπέροχοι θυσίαι σας εις τον ιερόν υπέρ της ελευθερίας βωμόν επιβάλλουν εις την Κύπρον κατά τρόπον επιτακτικόν να αγωνισθώμεν υπέρ της εθνικής μας ελευθερίας.

Μετά το έπος του **1940-49** δεν επιτρέπεται να παραμένουν Έλληνες δούλοι εις ξένον κυρίαρχον. Η τυχόν περαιτέρω ανοχή της δουλείας θα απειτέλει εθνικήν προδοσίαν. Διά της ανδρείας και των κατορθωμάτων σας εδώσατε παράδειγμα ηρωϊσμού και

αυταπαρνήσεως εις τον κόσμον ολόκληρον. Εις τους αγώνας αυτούς έρχεται σήμερα η Κύπρος να δώση το παρόν της προβάλλουσα εντόνως και αποφασιστικώς την αξίωσιν της, δι' ένωσιν με το ελεύθερον ελληνικόν βασίλειον. (ζωηρά χειροκροτήματα). Η εκ μέρους ημών των αλυτρώτων Κυπρίων καλύτερα απότισις τιμής εις τους νεκρούς της Πίνδου και του Γράμμου θα είναι να συνεχίσωμεν τον αγώνα μέχρι της ποθητής ημέρας της απελευθερώσεως μας.

Ο Κυπριακός λαός μας επεφόρτισε με εντολήν βαρείαν να μεταφέρωμεν τον πόθον και την αδάμαστον θέλησιν του διά τη ελευθερίαν πρώτον εις την Μητέρα Ελλάδα, μεθ' ης επιδιώκει να ενωθή ζητούντες παρ' αυτής να θέση σαφώς και απεριγράπτως το ζήτημα μας ενώπιον της Βρετανικής κυβερνήσεως (χειροκροτήματα) και ακολούθως προ των πυλών των ισχυρών της γης και να αξιώσωμεν δικαιοσύνην εν ονόματι του Θεού, εν ονόματι των νεκρών του τελευταίου πολέμου και εν ονόματι των Ελλήνων και των κυπρίων μαχητών οι οποίοι έπεσαν εις τα πεδία των μαχών χάριν της παγκοσμίου ελευθερίας.

Το Κυπριακόν ζήτημα αποτελεί υπόθεσιν προπηλακισμού δικαίου.

Ο λαός μας επί εννέα περίπου αιώνας κρατείται δούλος και είναι σήμερα ο μόνος λευκός λαός, ο οποίος διαλαλεί υπό ξένον ζυγόν, αδιάφορον εάν ο μέγας Γλάδστων εχαρακτήρισεν ως αχρείους και ταπεινούς εκείνους, οι οποίοι ανέχονται να εξασκούν δουλείαν και αδιάφορον αν ο χάρτης του Ατλαντικού, ο Καταστατικός Χάρτης του ΟΗΕ και η διακήρυξις περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επιβάλλουν εις τας μεγάλας δυνάμεις να σέβωνται τους πολιτικούς πόθους των λαών των αποικιών και να υποβοηθούν την εκπλήρωσιν των πόθων αυτών μέχρι πλήρους ανεξαρτησίας των. Και όμως το δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως ανεγνωρίσθη υπό της Βρετανίας εις εγχρώμους λαούς απιθάνου ωριμότητος.

Οι Κύπριοι δεν είμεθα αντιβρετανοί. Την πατρίδα του Βύρωνος την τιμώμεν και την σεβόμεθα πάντοτε ως φίλην και σύμμαχον. Θα ήμεθα όμως ανάξιοι

εαυτών εάν ηνειχόμεθα και τη κυριαρχίαν των Αγγλων (χειροκροτήματα). Θα ήμεθα ανάξιοι και της ιστορίας μας και του συγχρονου πολιτισμού.

Ο αγών μας ουδεμίαν αντιβρετανικήν αιχμήν έχει αλλά απλώς είναι αγών ελευθερίας και δικαίου. Τον αγώνα αυτόν θα διεξαγάγωμεν χωρίς να ορροδήσωμεν και δίχως να δειλιάσωμεν. Θα απαιτήσωμεν από ολόκληρον τη ελευθέραν ανθρωπότητα και πρώτον από τους Αγγλους, να σεβασθούν τον πόνον και τον πόθον μας και δεν θα παύσωμεν αγωνιζόμενοι μέχρι του οριστικού θριάμβου.

Το εσχάτως διαξαχθεν δημοψήφισμα, το οποίον φέρομεν μαζί μας και τους τόμους του οποίου θα παραδώσωμεν όπου δει, αποτελεί το πλέον ειρηνικόν και απολεσματικόν όπλον του αγώνος μας. Ευχαριστούμεν το Εθνος ολόκληρον διά την συμπαραστάσιν και αλληλεγγύην, την οποίαν επέδειξεν υπέρ του εθνικού αγώνος μας και πάντοτε ιδιαιτέρως δε κατά τας ημέρας του δημοψηφίσματος, ειδικώς αι υπεύθυνοι εκκλησιαστικάί και Εκπαιδευτικάί αρχαί, ο ελληνικός τύπος, αι επιστημονικάί, λογοτεχνικάί, φοιτητικάί, εμποροβιομηχανικάί και όλαι αι επαγγελματικάί οργανώσεις της χώρας, αι οποίαι τόσον ζωηρώς ενεγκολπήθησαν το ιερόν αίτημά μας, έχουν ακεραίαν την ευγνωμοσύνην μας (χειροκροτήματα). Επί την συμπαραστάσιν αυτήν του Εθνους η Κύπρος στηρίζει σήμερον το πλείστον μέρος των περί ασφαλούς επιτυχίας προσδοκιών αυτής.

Με τον δικαιοκρίτην Θεόν συμπαραστάτην μας και με το Εθνος παρά το πλευρόν μας και με μόνον όπλον που έχομεν ν' αντιτάξωμεν, το δίκαιον του αγώνος μας και την αδάμαστον δι' ελευθερίαν θέλησιν του Κυπριακού λαού, θα βαδίσωμεν εμπρός, πάντοτε εμπρός, μέχρι της τελικής νίκης (ζωηρά χειροκροτήματα και ζητωκραυγαί υπέρ της Ενωσης).

Ζήτω ο βασιλεύς ημών Παύλος

Ζήτω το αθάνατον Ελληνικόν Εθνος

Ζήτω η Ενωσις της Κύπρου μετά της μητρός

Ελλάδος".

Ο κόσμος συνέχιζε να συρρέει στο Μητροπολιτικό ναό και μέχρι το τέλος της δοξολογίας έφθασε στις **20,000**.

Έτσι οι χιλιάδες αυτές του λαού σχημάτισαν μια μεγάλη πομπή και κατευθύνθηκαν στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη για κατάθεση στεφάνων.

Η Αθήνα συγκλονιζόταν από τις ενωτικές εκδηλώσεις και η Πρεσβεία έπαιρνε θάρρος για την περαιτέρω προσπάθεια της.